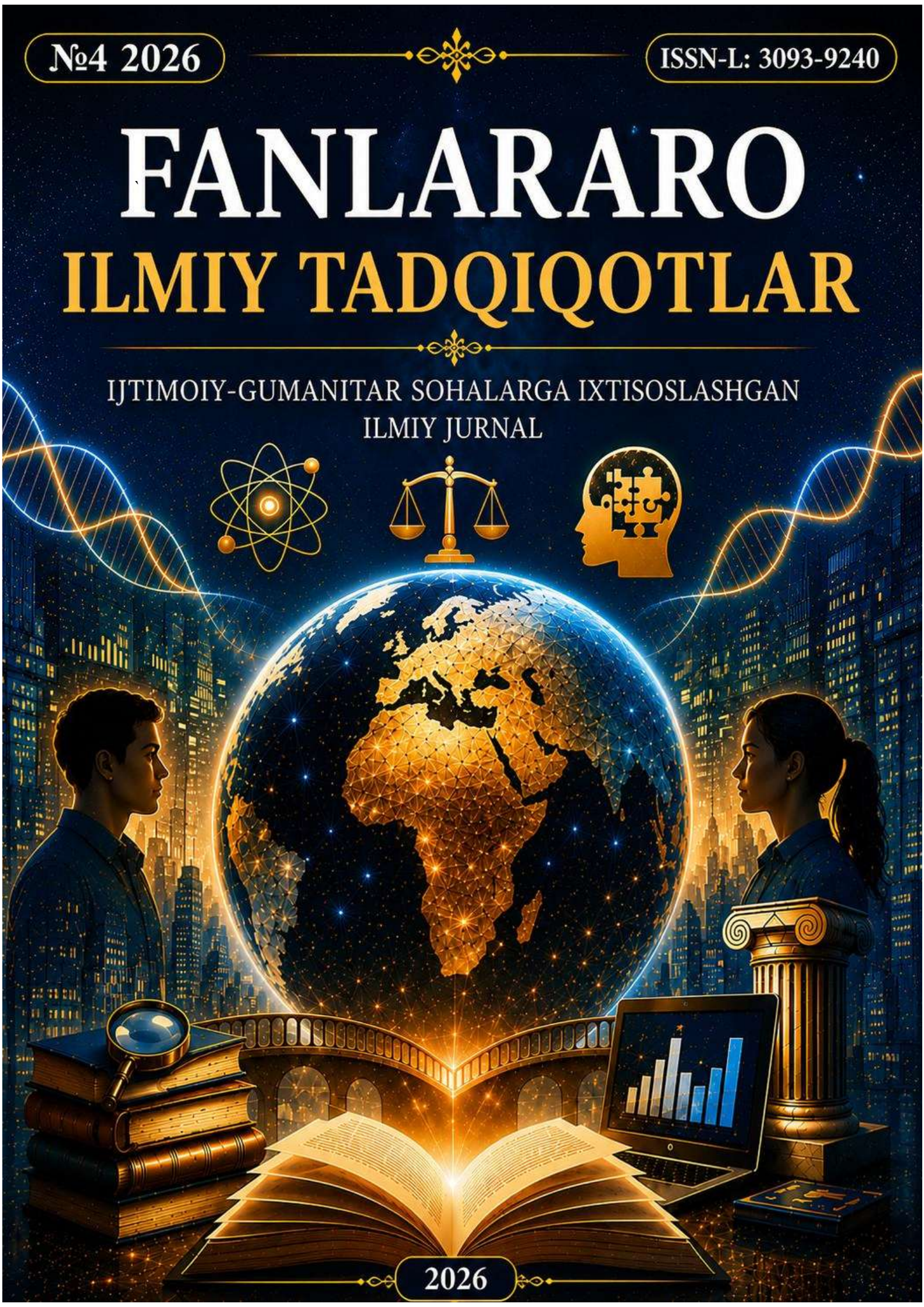
№4 2026

ISSN-L: 3093-9240

FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR

IJTIMOIY-GUMANITAR SOHALARGA IXTISOSLASHGAN ILMIY JURNAL

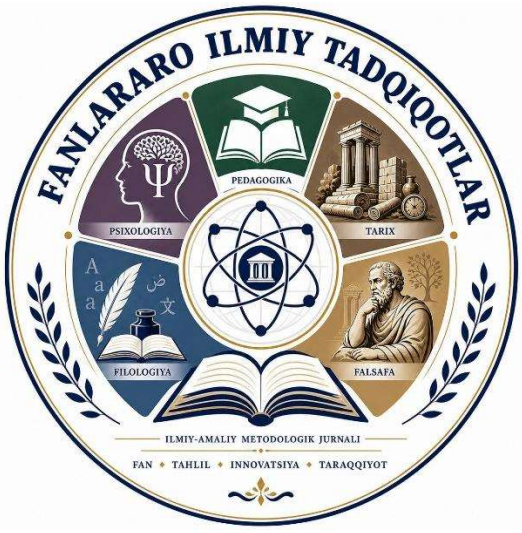


2026

FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR
ilmiy-amaliy metodologik jurnal

МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
научно-практический и методологический журнал

INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCH
scientific-practical and methodological journal



№4 2026

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi Axborotlashtirish va telekommunikatsiyalar sohasida nazorat inspeksiyasi tomonidan 2026-yil 5-may sanasida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilib, 1564147-sonli rasmiy guvohnoma asosida faoliyat yuritadi.

BOSH MUHARRIR:
Ashurov Ramzidin Ramazonovich
psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

BOSH MUHARRIR O‘RINBOSARI
Ismatulloyev Abdullo Nasrulloyevich
psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

TAHRIRIYAT KENGASHI:
Rejep Uzyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Blinova Ye.E. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Abdullayeva B.S. – pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Ibragimova G.N. – pedagogika fanlari doktori, professor
Mamurov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Filippova O.G. – pedagogika fanlari doktori, professor (Rossiya)
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari doktori(DSc), professor
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
Umarova N.Sh. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Ismoilova N.Z. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Abdullayeva D.U. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Atabayeva N.B. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Jabborov X.X. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Akramov M.R. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Tuychieva S.M. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Gadoyeva M.I. – filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Rasulov Z.I. – filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Qurbonboyev A.N. – psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
Taniyeva G. M. – tarix fanlari doktori, professor
Davlatova S.T. – tarix fanlari doktori, professor
Qurbonova M. B. – tarix fanlari nomzodi, professor
Turdiyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Maxmudova D.A. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldashev S.R. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Botirova D.B. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Alimova Ye.G. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Джексембаева Г.С. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) (Qozog‘iston)
Jalilov N.A.– pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Vahobov A.A. – pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Raxmatova M.M. – filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xalilova R.R. – filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Bobojonov Sh.U. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sharipov Sh.F. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Bo‘tayev J.Sh. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Bobojonova F. X. – tarix fanlari nomzodi, dotsent

Mas’ul muharrir:
Xayitov Xayotjon Xikmat o‘g‘li

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР
Ашуров Рамзидин Рамазонович
доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА
Исматуллоев Абдулло Насруллоевич
доктор философии (PhD) по психологическим наукам

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ
Реджеп Узюрек - доктор психологических наук, профессор (Турция)
Блинова Е.Е. - доктор психологических наук, профессор (Россия)
Стоюхина Н.Ю. - кандидат психологических наук, доцент (Россия)
Абдуллаева Б.С. - доктор педагогических наук (DSc), профессор
Ибрагимова Г.Н. - доктор педагогических наук, профессор
Мамуров Б.Б. - доктор педагогических наук, профессор
Филиппова О.Г. - доктор педагогических наук, профессор (Россия)
Мирзаева Ф.О. - доктор педагогических наук (DSc), профессор
Бафаев М.М. - доктор психологических наук (DSc), доцент
Умарова Н.Ш. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Исмоилова Н.З. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Абдуллаева Д.У. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Атабаева Н.Б. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Джабборов Х.Х. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Акрамов М.Р. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Туйчиева С.М. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Гадоева М.И. - доктор филологических наук (DSc), профессор
Расулов З.И. - доктор филологических наук (DSc), профессор
Курбанбоев А.Н. - доктор психологических наук (DSc), доцент
Таниева Г.М. - доктор исторических наук, профессор
Давлатова С.Т. - доктор исторических наук, профессор
Курбанова М.Б. - кандидат исторических наук, профессор
Турдиев Б. - доктор философских наук, профессор
Махмудова Д.А. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Юлдашев С.Р. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Ботирова Д.Б. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Алимова Е.Г. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Джексембаева Г.С. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам (Казахстан)
Жалилов Н.А. - доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент
Вахобов А.А. - доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент
Рахматова М.М. - доктор философии (PhD) по филологическим наукам, доцент
Халилова Р.Р. - доктор философии (PhD) по филологическим наукам, доцент
Бобожонов Ш.У. - доктор философии (PhD) по историческим наукам, доцент
Шарипов Ш.Ф. - доктор философии (PhD) по историческим наукам
Бутаев Ж.Ш. - доктор философии (PhD) по историческим наукам
Бобожонова Ф.Х. - кандидат исторических наук, доцент

Ответственный редактор
Хайитов Хаётжон Хикмат угли

EDITOR-IN-CHIEF
Ashurov Ramzidin Ramazonovich
Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF
Ismatulloyev Abdullo Nasrulloyevich
Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences

EDITORIAL BOARD
Rejep Uzyurek - Doctor of Psychological Sciences, Professor (Türkiye)
Blinova Ye.E. - Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyukhina N.Yu. - Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor (Russia)
Abdullaeva B.S. - Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Ibragimova G.N. - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Mamurov B.B. - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Filippova O.G. - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Russia)
Mirzaeva F.O. - Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Bafaev M.M. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor
Umarova N.Sh. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Ismoilova N.Z. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Abdullaeva D.U. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Atabayva N.B. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Jabborov Kh. Kh. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Akramov M.R. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Tuychieva S.M. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Gadoeva M.I. - Doctor of Philological Sciences (DSc), Professor
Rasulov Z.I. - Doctor of Philological Sciences (DSc), Professor
Qurbonboev A.N. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor
Tanieva G.M. - Doctor of Historical Sciences, Professor
Davlatova S.T. - Doctor of Historical Sciences, Professor
Kurbonova M.B. - Candidate of Historical Sciences, Professor
Turdiev B. - Doctor of Philosophy Sciences, Professor
Makhmudova D.A. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Yuldashev S.R. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Botirova D.B. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Alimova Ye.G. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Dzheksembayeva G.S. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences (Kazakhstan)
Jalilov N.A. - Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor
Vahobov A.A. - Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor
Raxmatova M.M. - Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Khalilova R.R. - Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Bobojonov Sh.U. - Doctor of Philosophy (PhD) in Historical Sciences, Associate Professor
Sharipov Sh.F. - Doctor of Philosophy (PhD) in Historical Sciences
Butayev J.Sh. - Doctor of Philosophy (PhD) in Historical Sciences
Bobojonova F.X. - Candidate of Historical Sciences, Associate Professor

Managing Editor
Xayitov Xayotjon Xikmat ugli

AXBOROT ISTEMOLI MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK OMILLARI (TALABALAR MISOLIDA)

Ramazonov Jahongir Djalolovich
Buxoro davlat pedagogika instituti
Psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), professor

Annotatsiya. Mazkur maqolada talaba-yoshlarda axborot iste’moli madaniyatining shakllanishiga ta’sir etuvchi psixologik omillar, mexanizmlar va shaxsiy xususiyatlar tahlil qilingan. Tadqiqotda axborotni izlash, tanlash, tekshirish, tahlil qilish va undan mas’uliyatli foydalanish jarayonlarining psixologik jihatlari yoritilgan. Shuningdek, talabalarning tanqidiy fikrlashi, media savodxonligi, metakognitiv nazorati, emotsional barqarorligi va ijtimoiy mas’uliyati axborot iste’moli madaniyatining muhim tarkibiy komponentlari sifatida asoslangan. Olingan natijalar axborotning ko‘pligi shaxsning axborot madaniyati yuqori ekanligini anglatmasligini, balki uning ishonchliligini baholash, manipulyativ mazmunni aniqlash va mustaqil xulosa chiqarish qobiliyati muhim ahamiyatga ega ekanligini ko‘rsatadi. Maqolada talaba-yoshlarda axborot iste’moli madaniyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik imkoniyatlari ham ochib berilgan.

Kalit so‘zlar: axborot iste’moli madaniyati, talaba-yoshlar, axborot savodxonligi, media savodxonlik, tanqidiy fikrlash, psixologik omillar, metakognitiv nazorat, emotsional barqarorlik, axborot xavfsizligi, raqamli muhit.

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ ФОРМИРОВАНИЯ КУЛЬТУРЫ ПОТРЕБЛЕНИЯ ИНФОРМАЦИИ (НА ПРИМЕРЕ СТУДЕНТОВ)

Аннотация. В статье анализируются психологические факторы, механизмы и личностные особенности, влияющие на формирование культуры потребления информации у студентов и молодежи. Раскрываются психологические аспекты процессов поиска, отбора, проверки, анализа и ответственного использования информации. Особое внимание уделяется критическому мышлению, медиаграмотности, метакогнитивному контролю, эмоциональной устойчивости и социальной ответственности как важнейшим компонентам культуры информационного потребления. Результаты исследования показывают, что увеличение объема потребляемой информации само по себе не свидетельствует о высоком уровне информационной культуры личности. Существенное значение имеют способность оценивать достоверность информационных источников, выявлять манипулятивный контент, сопоставлять различные источники и формировать самостоятельные

выводы. В статье также раскрываются педагогико-психологические возможности развития культуры информационного потребления студентов в условиях современной цифровой среды.

Ключевые слова: культура потребления информации, студенческая молодежь, информационная грамотность, медиаграмотность, критическое мышление, психологические факторы, метакогнитивный контроль, эмоциональная устойчивость, информационная безопасность, цифровая среда.

PSYCHOLOGICAL FACTORS IN THE FORMATION OF INFORMATION CONSUMPTION CULTURE (A CASE STUDY OF STUDENTS)

Abstract. This article analyzes the psychological factors, mechanisms, and personal characteristics influencing the development of information consumption culture among university students and young people. The study examines the psychological aspects of searching for, selecting, verifying, analyzing, and responsibly using information. Particular attention is paid to critical thinking, media literacy, metacognitive control, emotional stability, and social responsibility as essential components of information consumption culture. The findings indicate that a high volume of information consumption does not necessarily demonstrate a high level of information culture. More importantly, individuals need to evaluate the credibility of information sources, identify manipulative content, compare information from different sources, and formulate independent conclusions. The article also highlights pedagogical and psychological opportunities for developing students' information consumption culture within the contemporary digital environment.

Keywords: information consumption culture, university students, information literacy, media literacy, critical thinking, psychological factors, metacognitive control, emotional stability, information security, digital environment.

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida axborot inson hayotining barcha sohalariga chuqur kirib borayotgan muhim ijtimoiy-psixologik resurslardan biriga aylandi. Internet, ijtimoiy tarmoqlar, messenjerlar, elektron ommaviy axborot vositalari hamda turli raqamli platformalarning jadal rivojlanishi natijasida insonning axborotni izlash, qabul qilish, qayta ishlash va undan foydalanish imkoniyatlari sezilarli darajada kengaydi. Biroq axborot oqimining hajmi va tezligi ortishi bilan bir qatorda, ishonchsiz ma'lumotlar, manipulyativ kontent, yolg'on xabarlar, stereotiplar va psixologik ta'sir vositalarining ham

ko‘payishi shaxsning axborot muhitidagi xulq-atvorini ilmiy jihatdan o‘rganish zaruratini yuzaga keltirmoqda.

Ayniqsa, talaba-yoshlar axborot makonining eng faol ishtirokchilaridan biri sifatida ushbu jarayonning markazida turadi. Talabalik davrida shaxsning dunyoqarashi, ijtimoiy pozitsiyasi, mustaqil fikrlashi, qadriyatlar tizimi va qaror qabul qilish ko‘nikmalari faol shakllanadi. Shu sababli mazkur davrda iste’mol qilinayotgan axborotning mazmuni, manbasi, ishonchliligi va shaxsga ko‘rsatadigan psixologik ta’siri alohida ahamiyat kasb etadi. Axborotni tanqidiy tahlil qilmasdan qabul qilish, ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy tarmoqlardagi xabarlarga ko‘r-ko‘rona ishonish, emotsional mazmundagi kontent ta’siriga berilish hamda axborotni tekshirmasdan tarqatish kabi holatlar yoshlarning ijtimoiy-psixologik barqarorligiga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin.

Axborot iste’moli madaniyati shaxsning axborotga bo‘lgan munosabati, uni izlash va tanlash, manbalarni baholash, mazmunini tahlil qilish, ishonchliligini tekshirish, undan maqsadli va mas’uliyatli foydalanish hamda axborot almashinuvi jarayonida axloqiy me’yorlarga rioya qilishini ifodalovchi kompleks psixologik hodisa sifatida namoyon bo‘ladi. Mazkur madaniyatning shakllanishi faqatgina texnik yoki media savodxonlik bilan cheklanmay, balki shaxsning kognitiv, motivatsion, emotsional, irodaviy va refleksiv xususiyatlari bilan ham chambarchas bog‘liqdir. Shu nuqtayi nazardan, axborot iste’moli madaniyatini shakllantirish jarayonida tanqidiy fikrlash, mustaqil qaror qabul qilish, axborotga nisbatan ongli munosabat, emotsional o‘zini boshqarish va psixologik barqarorlik muhim omillar sifatida namoyon bo‘ladi.

Muammoning yana bir muhim jihati shundaki, raqamli muhitda axborot insonning nafaqat bilim va dunyoqarashiga, balki uning emotsional holati, ijtimoiy munosabatlari va xulq-atvoriga ham ta’sir ko‘rsatadi. Ayniqsa, algoritmlar asosida shakllantiriladigan axborot oqimi foydalanuvchining avvalgi qiziqishlari va xatti-harakatlariga mos kontentni takroran taqdim etishi natijasida biryoqlama axborot muhitining shakllanishiga olib kelishi mumkin. Bunday sharoitda shaxsning o‘z axborot ehtiyojlarini anglay olishi, axborot manbalarini taqqoslashi, turli nuqtayi nazarlarni tahlil qilishi va mustaqil xulosa chiqarishi muhim psixologik kompetensiya hisoblanadi.

O‘zbekiston ta’lim tizimida ham yoshlarning media va axborot savodxonligini rivojlantirish, raqamli muhitdan oqilona foydalanish, tanqidiy fikrlashini kuchaytirish va axborot xavfsizligini ta’minlash masalalariga tobora katta e’tibor qaratilmoqda. Bu esa oliy ta’lim muassasalarida talabalarning axborot iste’moli madaniyatini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari bilan bir

qatorda, uning psixologik mexanizmlari va omillarini chuqur o‘rganishni ham taqozo etadi.

Shu jihatdan, talaba-yoshlarda axborot iste’moli madaniyatini shakllantirishning psixologik omillarini aniqlash, ularning axborotni qabul qilish va baholash jarayonidagi kognitiv, motivatsion, emotsional, ijtimoiy-psixologik hamda refleksiv xususiyatlarini tadqiq etish zamonaviy psixologiyaning dolzarb yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Mazkur muammoni ilmiy jihatdan tadqiq etish yoshlarning axborot muhitida ongli va mas’uliyatli faoliyat yuritishini ta’minlash, manipulyativ axborot ta’sirlariga nisbatan psixologik barqarorligini oshirish hamda raqamli jamiyat sharoitida yetuk shaxsni shakllantirishning samarali psixologik mexanizmlarini ishlab chiqish imkonini beradi.

MAVZUNING O‘RGANILGANLIGI VA METODOLOGIYASI

Axborot iste’moli madaniyatini shakllantirish muammosining ilmiy-nazariy tahlili shuni ko‘rsatadiki, ushbu fenomen psixologiya, pedagogika, sotsiologiya, kommunikatsiya nazariyasi va media tadqiqotlari kesishmasida shakllanadigan ko‘p komponentli hodisadir. Shu sababli mazkur tushunchani faqat axborot texnologiyalaridan foydalanish ko‘nikmasi yoki media savodxonlik darajasi bilan chegaralash metodologik jihatdan yetarli emas. Axborot iste’moli madaniyati shaxsning axborotni izlash, tanlash, qabul qilish, qayta ishlash, tanqidiy baholash, undan foydalanish va boshqalarga uzatish jarayonlaridagi kognitiv, motivatsion, emotsional, refleksiv hamda ijtimoiy-psixologik xususiyatlarining integrativ namoyon bo‘lishini ifodalaydi.

O‘zbekiston psixologiya fanining shakllanishida shaxs, tafakkur, faoliyat, muloqot va yosh davrlarining psixologik xususiyatlarini o‘rganishga bag‘ishlangan tadqiqotlar mazkur muammoning nazariy-metodologik asoslarini tashkil etadi. Xususan, M.G‘. Davletshinning yosh davrlari va pedagogik psixologiyaga oid tadqiqotlarida shaxsning rivojlanishi, o‘quv faoliyati, bilish jarayonlari va ijtimoiy muhit bilan o‘zaro munosabatlari muhim psixologik omillar sifatida talqin qilinadi. Ushbu yondashuv nuqtayi nazaridan talabalik davrida axborotni qabul qilish, qayta ishlash va undan foydalanish jarayonlarini shaxsning yoshga xos psixologik rivojlanishidan ajratib o‘rganish mumkin emas. Demak, axborot iste’moli madaniyatining shakllanishi shaxsning bilish faoliyati va mustaqil fikrlashining rivojlanish jarayoni bilan bevosita bog‘liqdir.

E.G‘. G‘oziyevning tafakkur, shaxs va bilish jarayonlariga oid ilmiy qarashlari ham mazkur muammoni psixologik jihatdan asoslash uchun muhim metodologik manba hisoblanadi. Uning tadqiqotlarida tafakkurning faol, maqsadga yo‘naltirilgan va muammoli vaziyatlarni hal etishga qaratilgan jarayon sifatidagi xususiyatlari yoritiladi. Ushbu nazariy qarashlarni axborot iste’moli jarayoniga

tatbiq etadigan bo‘lsak, axborotni shunchaki qabul qilish emas, balki uni taqqoslash, tahlil qilish, dalillarning ishonchliligini aniqlash, muqobil fikrlarni ko‘rib chiqish va mustaqil xulosa chiqarish shaxsning yuqori darajadagi kognitiv faolligini talab qiladi. Shu ma’noda tanqidiy fikrlash axborot iste’moli madaniyatining asosiy psixologik mexanizmlaridan biri sifatida qaralishi mumkin.

Mahalliy ilmiy maktabda shaxsning ijtimoiylashuvi va muloqot jarayonlarini o‘rganishga qaratilgan tadqiqotlar ham axborot iste’moli madaniyatining ijtimoiy-psixologik tabiatini tushuntirish uchun muhimdir. Shaxsning xulq-atvori ijtimoiy muhit, guruhiy munosabatlar, qadriyatlar va muloqot jarayonlari ta’sirida shakllanishi haqidagi yondashuvlardan kelib chiqib, talabaning axborotga munosabati ham individual hodisa emas, balki ijtimoiy tajriba va kommunikativ muhit bilan shartlangan jarayon sifatida qaralishi lozim.

Zamonaviy mahalliy tadqiqotlarda axborot va media madaniyati masalasiga bevosita murojaat qilinayotganini ko‘rish mumkin. Xususan, Artikova M.B. va Umarov A.V. tomonidan tayyorlangan “Pedagogik oliy ta’limda talabalarning media savodxonlik va axborot madaniyatini rivojlantirish” nomli uslubiy qo‘llanmada media madaniyat shaxsning turli manbalardan olinadigan ma’lumotlarni idrok etishi, qidirishi, tadqiq qilishi, tahlil qilishi va tanqidiy baholashi bilan bog‘liq kompleks hodisa sifatida talqin qilinadi. Mualliflarning yondashuvi media vositalari bilan ishlashning faqat texnik tomonlarini emas, balki bilim, his-tuyg‘u, munosabat va xulq-atvor reaksiyalarining o‘zaro birligini ta’kidlaydi. Bu yondashuv axborot iste’moli madaniyatini integral psixologik-pedagogik hodisa sifatida tadqiq etish uchun muhim nazariy asos yaratadi.

Shuningdek, A.T. Rustamning media savodxonlik tushunchasining ilmiy-nazariy tahliliga bag‘ishlangan tadqiqotida media savodxonlikning media matnlarni tahlil qilish, baholash va yaratish bilan bog‘liq jihatlari yoritilgan. Ushbu yondashuvdan ko‘rinadiki, zamonaviy media savodxonlik shaxsning tayyor axborotni qabul qilish qobiliyati bilangina cheklanmay, uning axborot mazmuniga nisbatan faol subyekt sifatidagi pozitsiyasini ham nazarda tutadi.

Mahalliy tadqiqotchilar Sh. Zaxiriddinova, M. Nurova va F. Murodovalarning raqamli transformatsiya sharoitida talabalarning media savodxonligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik mexanizmlariga bag‘ishlangan tadqiqotlari ayniqsa mazkur maqola mavzusiga yaqinligi bilan ahamiyatlidir. Mualliflar axborot oqimining jadallashuvi, talabalarning axborotni tanqidiy tahlil qilish ko‘nikmalari, axborot xavfsizligi, manipulyativ kontent va feyk xabarlar bilan ishlash masalalarini bir butun tizim sifatida ko‘rib chiqadi. Ushbu tadqiqot media savodxonlikni rivojlantirishda kognitiv kompetensiya va tanqidiy fikrlashning o‘rnini asoslash bilan birga, oliy ta’lim muhitida ushbu sifatlarni shakllantirishning pedagogik-

psixologik mexanizmlariga e’tibor qaratadi. Yoshlarning axborot muhitidagi xulq-atvoriga bag‘ishlangan mahalliy tadqiqotlarda axborot madaniyati, media savodxonlik va raqamli kompetentlik o‘zaro bog‘liq tushunchalar sifatida qaralmoqda. Jumladan, Moxichexra Baxrillayevaning o‘smir yoshlarda axborotdan foydalanish madaniyatini shakllantirishga bag‘ishlangan tadqiqotida axborotni tanlash, manba ishonchliligini aniqlash, yolg‘on xabarlarni farqlash, axborot xavfsizligi va internet etikasi masalalari alohida ko‘rib chiqilgan. Ushbu yondashuv yoshlarning axborot xulq-atvorini shakllantirishda nafaqat bilim, balki tanqidiy fikrlash va ijtimoiy mas’uliyatning ham muhimligini ko‘rsatadi

Mahalliy tadqiqotlarda axborot-psixologik tahdidlar masalasining ham tobora ko‘proq o‘rganilayotgani kuzatiladi. Xususan, talabalar orasida axborot-psixologik tahdidlarning oldini olish masalasiga bag‘ishlangan tadqiqotlarda yoshlarning axborot xurujlaridan himoyalanishi, media madaniyatini rivojlantirish va psixologik immunitetini mustahkamlash masalalariga e’tibor qaratilgan. Bu yo‘nalish axborot iste’moli madaniyatining himoya funksiyasini, ya’ni shaxsning manipulyativ va zararli axborot ta’siriga nisbatan psixologik barqarorligini ta’minlash jihatini ochib beradi.

A. Xudayberdiyevning yoshlar madaniy kamolotiga axborot manipulyatsiyasi va ijtimoiy tarmoqlarga bog‘liqlikning ta’sirini o‘rgangan tadqiqotida raqamli muhitdagi manipulyativ mexanizmlar, ijtimoiy tarmoqlarning psixologik ta’siri va tanqidiy tafakkurning himoya funksiyasi tahlil qilingan. Muallif axborot manipulyatsiyasi yoshlarning axloqiy, estetik va madaniy rivojlanishiga ta’sir ko‘rsatishi mumkinligini asoslaydi hamda media savodxonlik va tanqidiy tafakkurni rivojlantirishni muhim profilaktik mexanizm sifatida ko‘rsatadi. Ushbu yondashuv axborot iste’moli madaniyatini shaxsning “axborot immuniteti”ni shakllantiruvchi psixologik resurs sifatida talqin qilish imkonini beradi.

Mahalliy tadqiqotlarda axborot madaniyatining shakllanishida yoshlarning ijtimoiy muhiti va ta’lim jarayonining o‘rni ham qayd etilmoqda. Yoshlar orasida axborot madaniyatini shakllantirish muammolariga bag‘ishlangan tadqiqotlarda axborotni tanqidiy baholay olmaslik, axborotning ortiqchaligi, ijtimoiy tarmoqlarga haddan tashqari bog‘lanish va media savodxonlikning yetarli darajada rivojlanmaganligi asosiy muammolar sifatida ko‘rsatilgan. Bunda ta’lim va oila yoshlarning axborot xulq-atvorini shakllantiruvchi muhim ijtimoiy institutlar sifatida baholanadi.

Shuningdek, 2026-yilda e’lon qilingan tadqiqotlarda yoshlar mediamadaniyatini rivojlantirishning xorijiy tajribasi va uni O‘zbekiston sharoitida qo‘llash imkoniyatlari ham tahlil qilinmoqda. Bunday ishlar mahalliy ta’lim muhitida media savodxonlikni rivojlantirishning metodik va tashkiliy asoslarini boyitish bilan birga,

O‘zbekiston yoshlarining milliy-madaniy xususiyatlarini hisobga olgan holda axborot madaniyatini shakllantirish zaruratini ko‘rsatadi.

Xorijiy psixologik tadqiqotlar ushbu bo‘shliqni to‘ldirish uchun muhim nazariy imkoniyat beradi. Xususan, D. Kahnemanning ikki tizimli fikrlash nazariyasi axborotni tezkor va intuitiv qabul qilish bilan analitik qayta ishlash o‘rtasidagi farqni tushuntirsa, noto‘g‘ri axborot va dezinformatsiya bo‘yicha tadqiqotlar shaxsning mavjud bilimlari, e’tiqodlari va axborotning takroriy taqdim etilishi uning ishonchliligini baholashga ta’sir ko‘rsatishini ko‘rsatadi. S. Vosoughi, D. Roy va S. Aralning tadqiqotlari esa emotsional va kutilmagan axborotning raqamli tarmoqlarda tezroq tarqalishi mumkinligini empirik jihatdan namoyon qilgan. Mazkur natijalar mahalliy tadqiqotlarda ko‘tarilgan media savodxonlik va axborot xavfsizligi masalalarini psixologik mexanizmlar bilan boyitish imkonini beradi.

Shu nuqtayi nazardan, mahalliy va xorijiy ilmiy manbalarni qiyosiy tahlil qilish asosida axborot iste’moli madaniyatining psixologik tuzilmasini quyidagi o‘zaro bog‘liq komponentlar orqali ifodalash mumkin: **kognitiv komponent** - axborotni tushunish, tahlil qilish, taqqoslash va tanqidiy baholash; **motivatsion komponent** - axborot izlash ehtiyoji, maqsadga yo‘nalganlik va bilishga qiziqish; **emotsional-regulyativ komponent** - axborot ta’sirida yuzaga keladigan hissiy reaksiyalarni boshqarish; **refleksiv komponent** - o‘zining axborot tanlovi va iste’molini anglash hamda nazorat qilish; **ijtimoiy-psixologik komponent** - guruh, tengdoshlar, oila, ta’lim muhiti va virtual jamoalarning ta’sirini anglash; **axloqiy-mas’uliyat komponenti** esa axborotni tarqatishda uning oqibatlarini hisobga olish va raqamli kommunikatsiya me’yorlariga rioya qilishni nazarda tutadi.

Demak, mahalliy olimlarning ilmiy ishlari axborot madaniyati va media savodxonlikni shakllantirishning ijtimoiy-pedagogik asoslarini yoritib bergan bo‘lsa, zamonaviy psixologik yondashuvlar ushbu jarayonning ichki mexanizmlarini ochib berish imkonini beradi. Ushbu ikki yo‘nalishning integratsiyasi talaba-yoshlarda axborot iste’moli madaniyatini shakllantirishni yangi ilmiy konsepsiya sifatida tadqiq etish uchun zarur metodologik zamin yaratadi.

Shundan kelib chiqib, mazkur tadqiqotning ilmiy muammosi axborot iste’moli madaniyatini shunchaki media savodxonlikning natijasi sifatida emas, balki talaba shaxsining tanqidiy tafakkuri, motivatsion yo‘nalganligi, emotsional barqarorligi, refleksivligi, ijtimoiy-psixologik yetukligi va axborot uchun mas’uliyat hissining integrativ mahsuli sifatida o‘rganishdan iboratdir. Bunday yondashuv talaba-yoshlarning raqamli axborot muhitida ongli tanlov qilishi, manipulyativ kontentga qarshi psixologik barqarorlikni namoyon etishi va axborotdan ijtimoiy

mas’uliyat asosida foydalanishini ta’minlovchi psixologik omillarni empirik aniqlash imkonini beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot davomida talaba-yoshlarda axborot iste’moli madaniyatining shakllanishiga ta’sir etuvchi psixologik omillarni aniqlashga alohida e’tibor qaratildi. Olingan natijalar axborotdan foydalanish jarayoni faqatgina texnik ko‘nikmalar bilan cheklanmasligini, balki shaxsning kognitiv, emotsional-irodaviy va ijtimoiy-psixologik xususiyatlari bilan chambarchas bog‘liqligini ko‘rsatdi. Xususan, axborotni tanlash, uning ishonchliligini baholash, turli manbalarni taqqoslash, manipulyativ mazmunni farqlash hamda axborot ta’siriga nisbatan psixologik barqarorlikni namoyon etish talabalarning axborot iste’moli madaniyatini belgilovchi asosiy ko‘rsatkichlar sifatida namoyon bo‘ldi.

Tadqiqot natijalarining tahlili shuni ko‘rsatdiki, talabalarning axborot izlash faolligi yuqori bo‘lishiga qaramay, axborotning mazmuni va manbasini tanqidiy baholash darajasi barcha respondentlarda bir xil emas. Ayrim talabalarda axborotni tezkor qabul qilish va undan foydalanish ustunlik qilsa, axborotning haqqoniyligini tekshirish, muqobil manbalar bilan solishtirish va xulosani mustaqil shakllantirish ko‘nikmalari yetarlicha rivojlanmaganligi kuzatildi. Bu holat axborotning ko‘pligi avtomatik ravishda axborot madaniyatining yuqori darajasini ta’minlamasligini ko‘rsatadi.

Shuningdek, tadqiqotda talabalarning axborot iste’moli jarayonida kognitiv **mezonlar** muhim o‘rin egallashi aniqlandi. Axborotning mantiqiyligi, dalillarga asoslanganligi, manbaning ishonchliligi va mualliflik pozitsiyasini aniqlash qobiliyati rivojlangan talabalarda yolg‘on, manipulyativ yoki biryoqlama axborotni qabul qilish ehtimoli nisbatan past bo‘ldi. Aksincha, tanqidiy fikrlash ko‘nikmalari yetarlicha shakllanmagan respondentlarda sarlavhaga asoslangan xulosa chiqarish, emotsional mazmundagi axborotga tez ishonish va tekshirilmagan ma’lumotlarni qayta tarqatish holatlari ko‘proq uchrashi kuzatildi.

Olingan natijalar emotsional omilning ham alohida ahamiyatga ega ekanligini ko‘rsatdi. Kuchli emotsional ta’sirga ega bo‘lgan xabarlar, qo‘rqituvchi yoki shov-shuvli mazmun, ijtimoiy jihatdan bahsli mavzular talabalarning diqqatini tezroq jalb qilishi va axborotni chuqur tahlil qilmasdan qabul qilishiga sabab bo‘lishi mumkin. Shu nuqtayi nazardan, emotsional o‘zini boshqarish, psixologik barqarorlik va impulsiv reaksiyalarni nazorat qilish axborot iste’moli madaniyatining muhim psixologik komponentlari sifatida baholandi.

Tadqiqot davomida **ijtimoiy muhitning ta’siri** ham aniqlandi. Talabaning tengdoshlari, oila a’zolari, ta’lim muhiti va virtual kommunikatsiya doirasi uning axborot tanlash mezonlariga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Ayniqsa, ijtimoiy

tarmoqlarda muayyan axborotning ko‘p marotaba takrorlanishi uni ishonchli deb qabul qilishga olib kelishi mumkin. Demak, axborot iste’moli madaniyatini shakllantirishda individual psixologik xususiyatlar bilan bir qatorda guruhiy va ijtimoiy-psixologik mexanizmlarni ham hisobga olish zarur.

Natijalar umumlashtirilganda, talabalarda axborot iste’moli madaniyatini shakllantirishni axborotni izlash → tanlash → tekshirish → tahlil qilish → baholash → undan mas’uliyatli foydalanish ketma-ketligidagi yaxlit psixologik jarayon sifatida qarash maqsadga muvofiqligi aniqlandi. Mazkur jarayonning samaradorligi talabaning tanqidiy fikrlashi, media savodxonligi, metakognitiv nazorati, emotsional barqarorligi va ijtimoiy mas’uliyati bilan uzviy bog‘liq.

Shunday qilib, tadqiqot natijalari talaba-yoshlarda axborot iste’moli madaniyatini rivojlantirish uchun faqatgina axborot texnologiyalaridan foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirish yetarli emasligini ko‘rsatadi. Buning uchun talabalarda tanqidiy fikrlash, axborotni verifikatsiya qilish, media savodxonlik, psixologik barqarorlik, mustaqil qaror qabul qilish va axborot uchun shaxsiy mas’uliyatni kompleks rivojlantirishga yo‘naltirilgan pedagogik-psixologik mexanizmlarni ishlab chiqish talab etiladi.

Tadqiqot natijalari talaba-yoshlarning axborot iste’moli jarayonida psixologik omillarning muhim ahamiyatga ega ekanligini ko‘rsatadi. Olingan ma’lumotlar shuni anglatadiki, axborotning mavjudligi va unga tezkor kirish imkoniyati shaxsning axborotdan oqilona foydalanishini avtomatik ravishda ta’minlamaydi. Aksincha, axborotni tanlash, baholash, tahlil qilish va undan foydalanish jarayonlari shaxsning kognitiv, emotsional va ijtimoiy-psixologik xususiyatlari bilan chambarchas bog‘liq.

Tadqiqot davomida aniqlangan holatlar axborot iste’molining samaradorligi, avvalo, talabaning tanqidiy fikrlashi, axborotga nisbatan selektiv munosabati, mustaqil qaror qabul qilish qobiliyati va media savodxonlik darajasiga bog‘liqligini ko‘rsatadi. Xususan, axborot oqimining haddan tashqari ko‘pligi shaxsda kognitiv yuklamaning ortishiga, diqqatning tarqoqlashishiga va muhim hamda ikkilamchi axborotni farqlashda qiyinchiliklar yuzaga kelishiga sabab bo‘lishi mumkin. Shu nuqtayi nazardan, zamonaviy talaba uchun nafaqat axborotni izlash, balki uning ishonchliligini tekshirish va mazmunini psixologik jihatdan tahlil qilish kompetensiyasi ham muhimdir.

Natijalar axborot iste’molida emotsional omilning ham alohida o‘rin tutishini ko‘rsatadi. Shaxsning qo‘rquv, xavotir, qiziqish, hayajon yoki norozilik kabi emotsional holatlari ayrim turdagi axborotlarga nisbatan yuqori selektivlikni yuzaga keltirishi mumkin. Ayniqsa, salbiy, keskin yoki sensatsion mazmundagi xabarlarning tezroq qabul qilinishi va tarqatilishi shaxsning emotsional reaksiyalari

bilan izohlanadi. Demak, axborot iste'moli madaniyatini shakllantirishda faqat texnik yoki axborotiy ko'nikmalarni rivojlantirish yetarli emas; talabalarning emotsional o'zini boshqarish va psixologik barqarorligini rivojlantirish ham zarur.

Tadqiqot natijalari, shuningdek, ijtimoiy muhitning axborot iste'moliga ta'sirini ham tasdiqlaydi. Talabaning tengdoshlari, oila a'zolari, ta'lim muhiti va virtual kommunikatsiya tarmoqlaridagi ijtimoiy guruhlari uning axborot tanlovi va unga munosabatini shakllantiruvchi muhim omillar hisoblanadi. Ijtimoiy guruh tomonidan ma'qullangan axborotning tanqidiy tekshirilmasdan qabul qilinishi konformizm va guruhiy ta'sir mexanizmlarining namoyon bo'lishiga olib kelishi mumkin. Shu sababli talabalarda mustaqil fikrlash va axborot manbalarini mustaqil baholash ko'nikmalarini shakllantirish muhim pedagogik-psixologik vazifa hisoblanadi.

Mazkur natijalar axborot iste'moli madaniyatini shaxsning umumiy madaniyatidan ajratib bo'lmasligini ko'rsatadi. Axborotdan foydalanish madaniyati nafaqat axborotni qabul qilish, balki uning ijtimoiy oqibatlarini anglash, mualliflik va axloqiy me'yorlarga rioya qilish, manipulyativ mazmunni aniqlash, yolg'on va ishonchsiz ma'lumotlarni farqlash hamda axborotni mas'uliyat bilan qayta uzatishni ham qamrab oladi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari ta'lim jarayonida axborot iste'moli madaniyatini shakllantirish tizimli xarakterga ega bo'lishi lozimligini ko'rsatadi. Bunda media va axborot savodxonligi, tanqidiy fikrlash, raqamli xavfsizlik, psixologik immunitet hamda axborot etikasi o'zaro integratsiyalashgan holda rivojlantirilishi maqsadga muvofiq. O'qituvchi esa talabalarga tayyor axborotni beruvchi subyekt sifatida emas, balki axborotni izlash, tekshirish, tahlil qilish va mustaqil xulosa chiqarishga yo'naltiruvchi pedagog sifatida faoliyat yuritishi zarur.

Umuman olganda, muhokama qilingan natijalar axborot iste'moli madaniyatini shakllantirishni faqat media savodxonlik doirasidagi masala sifatida emas, balki shaxsning kognitiv, emotsional, irodaviy va ijtimoiy-psixologik rivojlanishi bilan bog'liq kompleks jarayon sifatida baholash zarurligini ko'rsatadi. Shu jihatdan, talaba-yoshlarda axborotga nisbatan ongli, tanqidiy, selektiv va mas'uliyatli munosabatni shakllantirish zamonaviy ta'limning muhim psixologik-pedagogik yo'nalishlaridan biri sifatida qaralishi lozim.

XULOSA

Tadqiqot natijalarini umumlashtirish asosida talaba-yoshlarning axborot iste'moli jarayoni murakkab ijtimoiy-psixologik hodisa ekanligi aniqlandi. Axborotning tezkor va keng ko'lamda tarqalishi sharoitida undan samarali foydalanish faqat texnik ko'nikmalar bilan belgilanmay, balki shaxsning tanqidiy

fikrlashi, axborotni saralash qobiliyati, emotsional barqarorligi, mustaqil qaror qabul qilishi va ijtimoiy mas’uliyati bilan ham chambarchas bog‘liq.

Tadqiqot natijalari talabalarda axborot iste’moli madaniyatini shakllantirishning asosiy psixologik shartlari sifatida tanqidiy fikrlash, axborot manbalarini baholash, media savodxonlik, emotsional o‘zini boshqarish, psixologik barqarorlik va mustaqil fikrlash kabi sifatlarni rivojlantirish zarurligini ko‘rsatdi. Mazkur sifatlarning uyg‘un rivojlanishi talabaning turli axborot oqimlari orasidan ishonchli va ijtimoiy jihatdan foydali ma’lumotlarni tanlash imkoniyatini oshiradi.

Shuningdek, axborot iste’moliga ijtimoiy muhit, tengdoshlar guruhi, oila, ta’lim muhiti va virtual kommunikatsiya vositalari sezilarli ta’sir ko‘rsatishi aniqlandi. Shu bois talabalarda axborotga nisbatan ongli va mas’uliyatli munosabatni shakllantirish individual psixologik ta’sirlar bilangina cheklanmasdan, ta’lim muassasasi va ijtimoiy muhitning hamkorligiga asoslangan tizimli yondashuvni talab etadi.

Axborot iste’moli madaniyatini shakllantirish jarayonida talabalarni axborotni shunchaki qabul qiluvchi emas, balki uni izlovchi, tekshiruvchi, tahlil qiluvchi, baholovchi va mas’uliyat bilan qo‘llovchi faol subyekt sifatida tarbiyalash muhimdir. Buning uchun ta’lim jarayoniga media va axborot savodxonligi, tanqidiy fikrlash, raqamli xavfsizlik hamda axborot etikasi bilan bog‘liq amaliy topshiriqlarni keng joriy etish maqsadga muvofiq.

Umuman olganda, talaba-yoshlarda axborot iste’moli madaniyatini shakllantirish ularning nafaqat axborot bilan ishlash kompetensiyasini, balki psixologik immuniteti, ijtimoiy faolligi, mustaqil fikrlashi va mas’uliyatli fuqarolik pozitsiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu sababli mazkur yo‘nalish zamonaviy oliy ta’lim tizimida muhim pedagogik-psixologik vazifalardan biri sifatida qaralishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Allport G.W. The Nature of Prejudice. – Reading, MA: Addison-Wesley, 1954.
2. Bandura A. Social Learning Theory. – Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1977.
3. Kahneman D. Thinking, Fast and Slow. – New York: Farrar, Straus and Giroux, 2011.
4. McLuhan M. Understanding Media: The Extensions of Man. – Cambridge, MA: MIT Press, 1994.
5. Rogers E.M. Diffusion of Innovations. – 5th ed. – New York: Free Press, 2003.

6. UNESCO. Media and Information Literacy: Policy and Strategy Guidelines. – Paris: UNESCO, 2013.

7. UNESCO. Global Education Monitoring Report 2023: Technology in Education: A Tool on Whose Terms? – Paris: UNESCO, 2023.

8. Wardle C., Derakhshan H. Information Disorder: Toward an Interdisciplinary Framework for Research and Policy Making. – Strasbourg: Council of Europe, 2017.

9. Livingstone S. Media literacy and the challenge of new information and communication technologies // The Communication Review. – 2004. – Vol. 7, No. 1. – P. 3–14.

10. Potter W.J. Media Literacy. – 9th ed. – Thousand Oaks: SAGE Publications, 2021.

11. Buckingham D. The Media Education Manifesto. – Cambridge: Polity Press, 2019.

12. Carr N. The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains. – New York: W.W. Norton & Company, 2010.

13. Tandoc E.C., Lim Z.W., Ling R. Defining “fake news”: A typology of scholarly definitions // Digital Journalism. – 2018. – Vol. 6, No. 2. – P. 137–153.

14. Guess A., Nagler J., Tucker J. Less than you think: Prevalence and predictors of fake news dissemination on Facebook // Science Advances. – 2019. – Vol. 5, No. 1. – eaau4586.

15. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi: PF-60-son Farmon, 2022-yil 28-yanvar.

16. Mirzaahmedova M. Yoshlarning axborot-psixologik xavfsizligi va media madaniyati masalalari. – Toshkent, 2021.

17. Ramazonov J.Dj. Yoshlar axborot iste’moli madaniyatining ijtimoiy-psixologik jihatlari // Psixologiya. – Toshkent.

18. Raxmatova Z.B. Talaba-yoshlarda axborot madaniyatini shakllantirishning psixologik-pedagogik omillari // Pedagogik mahorat. – Buxoro.

SUDGA OID PSIXOLOGIK EKSPERTIZANING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK MUAMMOLARI Elov Ziyodullo Sattorovich	6
OILADAGI NIZOLARNI HAL ETISHDA MEDIATORLIK FAOLIYATINING AHAMIYATI Ibaydullayeva Umida Rustamjonovna	14
MUSTAQILLIKNING 35 YILI: ICHKI ISHLAR ORGANLARI TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR VA XALQCHIL-PROFESSIONAL XIZMATNING YANGI BOSQICHI Tursunova Ozoda Abdullayevna	22
ICHKI ISHLAR ORGANLARI UCHUN KADRLAR TAYYORLASH TIZIMIDA YANGI BOSQICH: TA'LIM SIFATI, INNOVATSION YONDASHUVLAR VA DUAL TA'LIM INTEGRATIV MODELI Shermatova Nazokat Safarovna	28
AXBOROT ISTEMOLI MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK OMILLARI (TALABALAR MISOLIDA) Ramazonov Jahongir Djalolovich	34
O'SPIRINLARDA KIBERBULLINGNING PROFILAKTIKASI VA PSIXOKORREKSION IMKONIYATLARI Ibodova Gulimehr Inoyat qizi	46
GLOBALLASHUVNING SHAXS SHAKLLANISHIGA TA'SIRINING PEDAGOGIK PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI Raxmatova Zamira Baxtiyorovna	56
O'SPIRINLIK YOSHI DAVRIDA SUITSIDAL XULQ MUAMMOSINING PSIXOLOGIK TADQIQOTLARDA O'RGANILGANLIK HOLATI Sadilloyev Odiljon Oripovich	63
JAZO MUDDATINI O'TAYOTGAN SHAXSLARGA TA'SIR ETADIGAN IJTIMOIY-PSIXOLOGIK TA'SIRLAR Manzitov Baxtiyor Tolibovich	72

BIOLOGIYA TA'LIMIDA O'QUVCHILARNING BILIM VA KOMPETENSIYALARINI BAHOLASHNI PEDAGOGIK KVALIMETRIYA VA ZAMONAVIY PSIXOMETRIK YONDASHUVLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH **Boyxonov Islomjon Abduqaxxor o'g'li**	**79**
TALABALARDA INFORMATSION-ANALITIK KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL-METODOLOGIK ASOSLARI: TIZIMLI, KOMPETENSIYAVIY VA FAOLIYATLI YONDASHUVLAR **Baydjanov Bekzod Xaitboyevich**	**91**
O'QUVCHILARDA KREATIV KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI **Axmedova Gavhar Faxriddinovna**	**101**
QASHQADARYO VOHASI HUNARMANDCHILIGI BILAN BOG'LIQ QO'SHIQLAR VA ULARNING ANTROPOLOGIK TAHLILI **Davlatova Saodat Tilovberdiyevna**	**109**
YALDO KECHASI ANANAVIY TAQVIM MAROSIMINING ETNOLOGIK TAHLILI **Qurbonova Manzila.,** **Bobojonov Shavkat**	**116**
BUXORO MODDIY MADANIY MEROSINI MUZEYLASHTIRISHDA OBIDALARDAGI ASTRONOMIK BELGILARNING O'RNI **Tuksanova Zilola**	**132**
QORAQALPOQ, TURKMAN VA INGLIZ ERTAKLARIDA OBRAZLI NUTQNING MILLIY MODELLARI: FRAZEOLOGIZM, RANG VA MAISHIY TIMSOLLAR **Jepbarova Sayat Kurbanmiratovna**	**138**
INGLIZ VA QORAQALPOQ TILLARIDAGI ONIM KOMPONENTLI FRAZEOLOGIZMLARNING LINGVOMADANIY XUSUSIYATLARI **Koyshekenova Tatyana Kenesarievna**	**144**
LINGVOSEMIOTIKANING FAN SIFATIDA SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI **Nurmatova Sadbarxon Erkinovna**	**151**

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VAZIRLIGI HUZURIDAGI
AXBOROTLASHTIRISH VA TELEKOMMUNIKASIYALAR SOHASIDA NAZORAT INSPEKSIYASI

ГУВОҲНОМА

№1564147 Фаол

"FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR" MAS'ULIYATI CHEKLANGAN JAMIYAT

Оммавий ахборот воситаси давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома

ЛИЦЕНЗИЯ РЕЕСТРИ БЎЙИЧА ТАРТИБ РАҚАМИ
C-5669890

СТИР (СОЛИҚ ТЎЛОВЧИНИНГ ИДЕНТИФИКАЦИОН РАҚАМИ)
312386344

АМАЛ ҚИЛИШ МУДДАТИ
05.05.2026дан - - чексиз

ЖОЙЛАШГАН МАНЗИЛИ (ПОЧТА МАНЗИЛИ)
Тошкент шаҳри, Сирғали тумани, Янги Бунёдобод МФЙ, Сергели 6а мавзеси, 8-уй, 148-хонадон

ВАКОЛАТЛИ ОРГАН
Ўзбекистон Республикаси Рақамли технологиялар вазирлиги ҳузуридаги Ахборотлаштириш ва телекоммуникациялар соҳасида назорат инспекцияси

05.05.2026 18:22
TAQDIM ETILGAN SANA

Гувоҳнома **№1564147**

Faoliyat turi

Оммавий ахборот воситаси сифатида фаолиятни амалга ошириш

Qo'shimcha ma'lumotlar

ҚЎШИМЧА МАЪЛУМОТЛАР

Оммавий ахборот воситасининг номи	Fanlararo ilmiy tadqiqotlar
Оммавий ахборот воситасининг тили	o'zbek, rus va ingliz tili
Оммавий ахборот воситасининг тури	Журнал

ТАРҚАТИЛИШ ҲУДУДИ ВА ШАКЛИ

Тарқатилиш ҳудуди ва шакли	Республика миқёсида
Viloyat	
Тарқатилиш шакли	Онлайн

License SYSTEM

05.05.2026 18:22
TAQDIM ETILGAN SANA

Materiallar ko‘chirib bosilganda **“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar”** jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart.

***

Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.
Ilmiy maqolalar tahririyat tomonidan ko‘rib chiqiladi. Tahririyat a’zolarining jurnal ruknlariga mos kelmagan, ko‘rsatilgan talablarga mos bo‘lmagan maqolalarni nashr qilmaslik huquqi bor.

***

“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” jurnali 05.05.2026-yildan O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi Axborotlashtirish va telekommunikatsiyalar sohasida nazorat inspeksiyasi tomonidan 2026-yil 5-may sanasida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilib, 1564147-sonli rasmiy litsenziya asosida faoliyat yuritadi.

***

Yuborilgan maqolalarning barchasi “Antiplagiat” tizimida tekshiriladi.
Jurnalda nashr etilgan materiallar va ma’lumotlarning to‘g‘riligiga mualliflar mas’ul.

“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” ilmiy-amaliy metodologik jurnali barcha ta’lim muassasalari va ilmiy izlanuvchilarni hamkorlikka chorlaydi.

Muassis: “Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” MCHJ
Tahririyat manzili: Toshkent shahar Sergili tumani Yangi Bunyodobod MFY 8-uy
https://fanlararotadqiqotlar.uz/